

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ)

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวคารา ประจันพล

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :

: พระมหาปริดา ขนฺติโสภโณ, ดร. ปธ.๓, พธ.บ., M.A., Ph.D

: ผศ.พิเศษ. ดร.สงฺศรี ชมภูวงศ์ คบ., กม., ศน.ค.

วันสำเร็จการศึกษา :๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษา การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ) ” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาหลักการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล ๒) เพื่อศึกษาผลการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล โดยศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและผลงานของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ) หนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด และข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ) พระสังฆาธิการในจังหวัดระนอง อุบาสก อุบาสิกา ที่มาทำบุญวันธรรมสวนะที่วัดโปธาราม ครู นักเรียน นักศึกษา จากวิทยาลัยการอาชีพกระบี่ ที่พระเทพสิทธิมงคลมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. หลักการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ) พบว่า ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พุทธธรรม ตามแนวพุทธวิธี ทั้งในส่วนของคุณสมบัติของนักเผยแผ่ จุดมุ่งหมายในการสอน หลักการสอน ลีลาการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน รวมทั้งนำบทบาทและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสาวก มาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์ในการเผยแผ่พุทธธรรมให้ประสบผลสำเร็จ โดยใช้กลยุทธ์ในการเผยแผ่พุทธธรรมที่หลากหลาย รวมถึงยุทธศาสตร์การเผยแผ่พุทธธรรม ที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมายของการเผยแผ่ทุกครั้ง นอกจากนี้ ท่านยังได้ปฏิบัติตน ตามหลักคุณสมบัติของนักเผยแผ่ที่พึงประสงค์ตามแนวทางแห่งพุทธะ ที่เรียกว่า สัปปริสธรรม ๗ ซึ่งได้แก่ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล

๒. ผลการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) พบว่า การเผยแผ่พุทธธรรมของท่านได้ก่อให้เกิดผลทั้งแก่บุคคล สังคม และพระพุทธศาสนา

ผลที่เกิดแก่บุคคล ได้แก่ การทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติ ตามหลักแห่งพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง มีศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา มี ทศณคติ ที่ดี และสามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องได้ ซึ่งท่านได้เผยแผ่สิ่งเหล่านี้ ทั้งแก่คนไทย ตลอดจนชาวต่างชาติ และต่างศาสนาด้วย

ผลที่เกิดแก่สังคม ได้แก่ การแก้ปัญหาเรื่องความเชื่อที่ไม่ถูกต้องตามหลัก พระพุทธศาสนา การลดความรุนแรงของอำนาจวัตถุนิยม การแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของ ความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคี

ผลที่เกิด แก่พระพุทธศาสนา ได้แก่ การพัฒนางานด้านพระพุทธศาสนา การเผยแผ่พุทธธรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการ ปกป้องพระพุทธศาสนา โดยใช้ความรู้ สติปัญญา และความรอบคอบในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อพระพุทธศาสนา

Thesis Title : A Study of Buddhadhamma Dissemination of
Phrathepsitthimongkon (Saner Siripaño)

Researcher : Miss Dara Prajanpol

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Preeda Khantisopano, Dr.

Pali 3, B.A., M.A., Ph.D.

: Asst.Prof. (Emeritus) Dr.Songsri Chomphuwong

B.A., M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation :2013

ABSTRACT

The thesis title on “A Study of Buddhadhamma Dissemination of Phrathepsitthimongkon (Saner Siripaño)” the objectives were as follows; 1) to study the principle on Buddhadhamma Dissemination of Phrathepsitthimongkon. 2) to study the feedback on Buddhadhamma Dissemination of Phrathepsitthimongkon. The major sources derived from Tipitaka, documents were concerned with his life and profile, texts, documents, all kinds of typing and data from field work by dept interview with him, Sangha administrators in Ranong province, lay men, lay women who came to make merit in holy day of Wat Tapotaram, teachers, students from Kraburi industrial and community education college which he had participated for learning and teaching management, data analysis by description, presentation of data and recommendation.

The finding were as follows.-

1. The dissemination of Buddhadhamma of Phrathepsitthimongkon (Saner Siripaño), found that he had disseminated according to Buddha’s techniques for Buddhism dissemination, either in terms of components of missionary, purpose for teaching, principle for teaching, style for teaching, method for teaching and technique for

teaching or the role and methodology for dissemination of Buddhism of followers for applying as strategy in Buddhhadhamma dissemination for achievement in varieties of strategies throughout strategy for Buddhhadhamma dissemination, he had analyzed the situation and purposive group for dissemination every time, moreover, he had followed according to purposive missionary along with Buddhahood, that called Suppurisadhamma principle as follows.- knowing the cause, knowing the purpose, knowing the oneself, knowing how to be temperate, knowing the proper time, knowing the society, knowing the individual.

2. The feedback on Buddhhadhamma dissemination of Phrathepsitthimongkon (Saner Siripaño) found that there were effected on people, society and Buddhism as well.

The feedback on people i.e. he taught people to know and understanding throughout practice along with Buddhism principle as righteousness, to have faith with wisdom, to have a proper attitude and to adapt behavior for proper living, so he had taught all these things to Thai people, as well as foreigners and other religions people.

The feedback on society i.e. he solved the problem on misunderstanding about Buddhism, to decrease the violence of materialism, to solved the economic problem based on self-sufficiency and to promote on harmony.

The feedback on Buddhism i.e. he develop the Buddhist mission, to disseminate Buddhism by variety of methods and to protect Buddhism by applying of knowledge and wisdom and the carefulness for disseminating on knowledge and understanding in righteousness to Buddhism.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่านที่ได้เมตตาช่วยเหลือแนะนำให้งานลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระมหาปริดา ขนฺติโสภโณ, ดร. และ ผศ.พิเศษ ดร. ส่งศรี ชมภูวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยให้คำชี้แนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ จนได้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช โดยพระเดชพระคุณพระเทพปัญญาสุธี ในฐานะผู้บังคับบัญชา ที่เมตตาให้โอกาสในการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์เสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

กราบขอบพระคุณพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดโปธาราม และที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดระนอง ที่ได้เมตตาอนุญาตให้ทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อมูลด้านเอกสารและการสัมภาษณ์ ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำแนะนำในการเขียนหัวข้อวิทยานิพนธ์และการเขียนบทคัดย่อภาคภาษาอังกฤษ

ขอขอบคุณท่านผู้ประสานงานข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ใกล้ชิด ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง จนทำให้ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ได้รับประโยชน์จากการศึกษา

อานิสงส์ใดที่จักพึงบังเกิดจากการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ดารา ประจันพล

.....๒๕๕๖

สารบัญ

ชื่อเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ จ	
สารบัญ น	
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ ช	
บทที่ ๑ บทนำ ๑	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑	
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓	
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย ๓	
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ ๔	
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ๔	
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๕	
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย ๑๐	
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๑๐	
๑.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย ๑๑	
บทที่ ๒ หลักการและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรม ๑๒	
๒.๑ ความหมายและความสำคัญของการเผยแผ่ ๑๒	
๒.๒ พุทธวิธีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๑๖	
๒.๓ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่พุทธธรรม ๓๓	
๒.๔ กลยุทธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๓๕	
๒.๕ ยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๔๐	
๒.๖ คุณสมบัติของนักเผยแผ่ที่พึงประสงค์ตามแนวทางแห่งพุทธะ ๔๑	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๓	หลักการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๔๔	
๓.๑	ประวัติพระธรรมทูตในประเทศไทย ๔๔	
๓.๒	การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ในฐานะพระธรรมทูต ๔๖	
๓.๓	การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ตามแนวพุทธวิธีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๔๖	
๓.๔	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๕๓	
๓.๕	กลยุทธ์ในการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๕๓	
๓.๖	ยุทธศาสตร์การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๕๔	
๓.๗	คุณสมบัติของนักเผยแผ่ที่พึงประสงค์ของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๕๕	
บทที่ ๔	ผลการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๖๒	
๔.๑	ผลที่เกิดแก่บุคคล ๖๒	
๔.๒	ผลที่เกิดแก่สังคม ๖๖	
๔.๓	ผลที่เกิดแก่พระพุทธศาสนา ๗๐	
บทที่ ๕	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ๗๔	
๕.๑	สรุปผลการวิจัย ๗๔	
๕.๒	ข้อเสนอแนะ ๗๖	
บรรณานุกรม	๗๗	
ภาคผนวก	๘๔	
	ภาคผนวก ก. สัมภาษณ์ประวัติพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ๘๕	
	ภาคผนวก ข. รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ ๘๕	
	ภาคผนวก ค. ภาพถ่ายการสัมภาษณ์พระเทพสิทธิมงคลและผู้เกี่ยวข้อง ๘๖	
	ภาคผนวก ง. แบบสัมภาษณ์ ๘๕	
ประวัติผู้วิจัย		๑๐๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎก ภาษาบาลี และพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.ม. (ไทย) ๔/๖๐/๗๒ หมายถึง วินัยปิฎก มหาวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๖๐ หน้า ๗๒

พระไตรปิฎกภาษาบาลี

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (บาลี) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาบาลี)

พระไตรปิฎกภาษาไทย

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค (ภาษาไทย)

ที.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)

ที.ป. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)

ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ (ภาษาไทย)

ม.อ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ (ภาษาไทย)

ส.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)

ส.ข. (ไทย) = สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ขันธวารวรรค (ภาษาไทย)

ส.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค (ภาษาไทย)

อ.ด. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต (ภาษาไทย)

อ.จ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)

อ.ป. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต (ภาษาไทย)

อ.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตก นิบาต (ภาษาไทย)

อ.อ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิบาต (ภาษาไทย)

ข.ข. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (ภาษาไทย)

ข.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ภาษาไทย)

บ.ช. (ไทย)	=	สุดตันตปีฏก	บ.ททกนีกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ม. (ไทย)	=	สุดตันตปีฏก	บ.ททกนีกาย	มหานีเทศ	(ภาษาไทย)
บ.จ. (ไทย)	=	สุดตันตปีฏก	บ.ททกนีกาย	จูพนีเทศ	(ภาษาไทย)
บ.ธ. (ไทย)	=	สุดตันตปีฏก	บ.ททกนีกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)